

Prof. dr hab. Tadeusz Palmowski
Uniwersytet Gdański
Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Rozwoju Regionalnego
ul Bażyńskiego 4
80-952 Gdańsk

**Recenzja rozprawy doktorskiej mgr. Sławomira Doburzyńskiego
pt. Geograficzne uwarunkowania powstawania i funkcjonowania miast
nadwodnych**

Przedłożona do recenzji dysertacja wykonana została pod kierunkiem prof. dr hab. Marka Dutkowskiego w Instytucie Gospodarki Przestrzennej i Geografii Społeczno-Ekonomicznej Uniwersytetu Szczecińskiego.

Praca liczy 305 stron. W opracowaniu zawarto 38 tabel i 19 rycin. Bibliografia zawiera aż 430 pozycji, w tym 195 angielskojęzycznych, jedną niemieckojęzyczną i dwie francuskojęzyczne. Zawiera także 12 pozycji określonych jako "Inne wydawnictwa" (raporty, dyrektywy itp.). Całość domyka 12 źródeł internetowych.

Problematyka rozprawy doktorskiej wpisuje się w szeroki nurt badań dotyczących miast i lokuje się w dziedzinie geografii społeczno-ekonomicznej i planowania przestrzennego. Od zarania dziejów do czasów współczesnych znaczna część miast sytuowana jest nad lub w pobliżu rzeki, jeziora, czy brzegu morskiego. Wybitny francuski geograf Jacques Ancel nazwał kiedyś Polskę potamokracją, czyli „krajem rządzonym przez rzeki”, gdzie większość grodów, stanowiących zaczątki miast powstawało nad rzekami. Szczególnym zainteresowaniem badaczy cieszą się miasta nadmorskie, miasta portowe czy miasta nadrzeczne. Styk miasta i portu (*waterfront*) i jego ewolucyjne przemiany wraz z rozwojem technologii przewozowych drogą wodną stanowią bardzo istotny nurt badań geograficznych.

Miasta położone nad morzami, rzekami i jeziorami, ich rozwój i funkcjonowanie stanowią obiekt badań nie tylko geografów, ale także urbanistów, historyków, socjologów, hydrotechników, ekonomistów itp.

Brak interdyscyplinarnej wiedzy na ten temat skłonił Autora do zainteresowania się miastami położonymi nad wodą. Poznanie i próba systematyzacji stanu wiedzy w zakresie powstawania, funkcjonowania i rozwoju miast nadwodnych, poznanie jego istoty, relacje miasta z akwenem, identyfikacja czynników rozwojowych miast nadwodnych oraz tego co o

tym decyduje, stanowiła cel pracy. Przyjęte szerokie, holistyczne spojrzenie objęło spektrum czynników o charakterze przyrodniczym, społecznym, socjologicznym, demograficznym, ekonomicznym, historycznym oraz losowym.

Przesłanką do zdefiniowania problemu badawczego, a także hipotez badawczych i celu pracy była konstatacja, że miasta nadwodne systematycznie uzyskiwały i zachowywały swoją dominującą pozycję pod względem populacyjnym, jak i koncentracji na ich terenie wiodących funkcji ekonomicznych, społecznych i symbolicznych. Autor wskazał na potrzebę zdefiniowania i scharakteryzowania istoty miast nadwodnych i ich miejsca w systemie osadniczym. Postawił pytanie o zewnętrzne czynniki determinujące ich rozwój oraz ich specyfikę struktury przestrzennej, w szczególności zaś obszarów bezpośrednio sąsiadujących z akwenami oraz ich funkcjonowania i rozwoju.

Następstwem tego były trzy prawidłowo sformułowane hipotezy badawcze.

Cel główny pracy podzielony został na dwie części: metodyczną i poznawczą. Cel metodyczny dotyczył głównie wprowadzeniu jednorodnej perspektywy badawczej i sekwencji uwarunkowań rozwoju miast nadwodnych oraz sformułowaniu autorskiej metody opisu i analizy cech istotnych do oceny i konstrukcji modelu rozwoju miasta nadwodnego.

Drugim celem było poznanie istoty miasta nadwodnego, jego relacji z akwenem oraz systematyzacja stanu wiedzy i kierunków badań w tym zakresie, a także identyfikacja czynników stanowiących o znaczeniu miast nadwodnych.

Tu rodzi się pytanie, czy cel rozprawy nie został sformułowany zbyt szeroko?

Zakres przestrzenny opracowania dotyczy wybranych przykładów z całego świata, chociaż jak stwierdza Autor pogłębioną analizą objęto miasta z obszaru Polski. Zakres czasowy obejmuje spojrzenie w głąb historii, ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich kilkudziesięciu lat, a dla miast europejskich okres po roku 1945. Takie spojrzenie Autor uzasadnia syntetyzującym i interdyscyplinarnym charakterem rozprawy.

Aby osiągnąć wyznaczone cele w pracy zastosowano całą paletę metod badawczych takich jak analiza opracowań empirycznych, analiza danych empirycznych pochodzących z różnych ośrodków naukowych, analiza studiów przypadków, procedura typologii miast oraz modelowanie struktury i funkcjonowania miast.

Rozprawa doktorska mgr. Sławomira Doburzyńskiego jest jedną z form reakcji na nieustannie zmieniającą się rzeczywistość oraz współczesne wyzwania nauk geograficzno-ekonomicznych i przestrzennych. Geografowie bardziej niż przedstawiciele innych nauk starają się śledzić i kompleksowo badać zagadnienia powstawania, rozwoju i funkcjonowania

miast. Poszukiwanie, jak Autor to określa „istoty” miasta nadwodnego, a recenzent jako poszukiwanie „jego genius loci”, wpisuje się w szeroki nurt badań miejskich, w szczególności miast nadmorskich, miast portowych i miast nadrzecznych.

Dysertacja poza wprowadzeniem i podsumowaniem składa się z pięciu rozdziałów. Rozdziały mają zróżnicowaną objętość od jedenastu do 83 stron. Podział na podrozdziały pierwszego i drugiego rzędu jest poprawny i w efekcie praca generalnie prezentuje właściwy układ treści.

Rozprawa, po spisie treści rozpoczyna się wprowadzeniem, w której wskazano na aktywność człowieka wokół rzek w różnych uwarunkowaniach przyrodniczych, cywilizacyjnych i społecznych, poczynając od odległej przeszłości do czasów współczesnych.

W rozdziale pierwszym Autor przedstawił założenia badawcze pracy w tym wybrane aspekty teoretyczno-metodologiczne i definicje. Wskazał, że przedmiotem badania są miasta nadwodne, co stanowi **nową autorską kategorię** stworzoną na użytek przygotowanej pracy. Szeroko zarysowany, niezbędny do poszukiwań istoty związków miast i ludzkich społeczności z akwenami przegląd literatury międzynarodowej stanowił następną część tego rozdziału. Podkreślono w nim także niezwykle istotny, związany z badanym zagadnieniem dorobek polskich ekonomistów i geografów ekonomicznych, uwzględniających w swych pracach czynnik przestrzenny. Następnie Doktorant zaprezentował trzy dosyć zwarte i adekwatne hipotezy badawcze, cel metodyczny i poznawczy pracy oraz jej zakres przestrzenny i czasowy. Rozdział pierwszy zamyka krótko zarysowana dalsza struktura pracy.

W niezwykle obszernym bo liczącym 83 strony rozdziale drugim Autor przedstawił aspekty rozwoju miast nadwodnych. Omówił przyrodnicze uwarunkowania kształtowania się osadnictwa i ośrodków miejskich w przestrzeni nadwodnej, następnie uwarunkowania cywilizacyjne, polityczne i kulturowe w tym przebieg procesów urbanizacyjnych związanych z osadnictwem nadrzecznym i nadmorskim we wszystkich regionach świata. Zdaniem recenzenta, ograniczenie się do najbardziej reprezentatywnych przykładów mogłoby pozytywnie wpłynąć na percepcję tego rozdziału i całej pracy.

Następnie Doktorant zajął się ludnością miast nadwodnych w ujęciu współczesnym oraz historycznym. Tu nasuwa się pytanie czy spojrzenie historyczne nie powinno poprzedzać współczesnego? Uwzględnił przy tym rzeźbę terenu, wysokość nad poziomem morza, odległość od brzegu morskiego itp. Analiza objęła miejskie układy osadnicze położone na wszystkich kontynentach. Szczególnie dużo uwagi poświęcono procesowi urbanizacji

wybrzeży Europy, w tym wybranym największym nadwodnym miastom Polski, Niemiec, Francji i Hiszpanii.

W dalszej części tego rozdziału przeanalizowano funkcje gospodarcze miast nadwodnych. Najwięcej uwagi poświęcono transportowi, funkcji handlowej, produkcyjnej, turystyce, nowym gałęziom przemysłu, i gospodarce portowej. Rozdział ten zamykają kluczowe wnioski i wkład autorski.

Rozdział trzeci napisany na 67 stronach, poświęcony został morzu, rzece i jezioru w strukturze miasta. Autor wskazał w nim na różne przykłady i formy lokalizacji miast względem akwenów wodnych, ich struktury, wewnętrznej spójności i zróżnicowania, a także wizerunku i sposobów odbioru zewnętrznego miast nadwodnych. Udowodnił, że miasta dostosowują swoje struktury i układy do uwarunkowań towarzyszących im akwenów. Dotyczy to nie tylko kształtowania styku z wodą, ale też formowania poszczególnych dzielnic, osi układów urbanistycznych, przebiegu szlaków komunikacyjnych, czy zróżnicowania form aktywności mieszkańców w powiązaniu z funkcjami ekonomicznymi i społecznymi. Wskazał, że w wielu przypadkach akwen jest tym elementem, który wraz z inwencją jej mieszkańców, przedsiębiorczością i doświadczeniem historycznym stanowi o tym, że miasto uzyskuje swoje indywidualne, często niepowtarzalne oblicze.

Analiza licznych przykładów zróżnicowanych lokalizacji, uwarunkowań i relacji z akwenami pozwoliła Doktorantowi na sformułowanie i wprowadzenie kolejnego, nowego pojęcia „**sily brzegu**” - dotyczącego poziomu koncentracji potencjału przestrzennego i ludnościowego miast usytuowanych po różnych stronach rzeki. Zagadnienie to zostało bardzo dobrze rozwinięte i udokumentowane przez Autora licznymi przykładami i autorskimi zestawieniami statystycznymi z miast polskich i wybranych miast europejskich. W tej części uwzględniony został proces powstawania i funkcjonowania miast podzielonych rzeką.

Kolejne interesujące części pracy dotyczyły historycznych struktur przestrzennych, "serca" miasta nadwodnego oraz jego osi urbanistycznych. Nadwodna strefa miejska z dzielnicą portową, promenadami i parkami, poparta licznymi przykładami, obrazuje praktyczne przenikanie się miasta i akwenu wodnego. Końcowa część rozdziału (poza kluczowymi wnioskami) poświęcona została krajobrazom, istocie i percepcji miasta nadwodnego. Dzielnice nadwodne mogą być istotnym elementem struktury miasta, jednak wraz z rozwojem miasta i przemianami ekonomicznymi, gdy zmienia się rola akwenu i

przeważają inne uwarunkowania, nadwodna pozycja danego ośrodka może się zmniejszać, a nawet zanikać. Akweny mają jednak ogromny potencjał do wywierania istotnego wpływu na fizjonomię miasta. Jest to pokłosie przemian społecznych i kulturowych jakie miały miejsce szczególnie w XX wieku,

Bardzo ważnym, szczególnie z merytorycznego i aplikacyjnego punktu widzenia jest rozdział czwarty. Przedstawiono w nim badania dotyczące strategicznego zarządzania rozwojem miast nadwodnych w odniesieniu do powiązań funkcjonalnych, zarządzania i strategii funkcjonowania. Autor wskazuje na przedsiębiorstwa żeglugowe i miasta portowe, które są zmuszone do godzenia różnych interesów, z jednej strony akcjonariuszy, mających na celu osiągnięcie korzyści, z drugiej zwiększanie liczby miejsc pracy, podnoszenie jakości życia, troskę o przestrzeń publiczną i środowisko. Udaną próbą pogodzenia tego może być wypracowanie optymalnego modelu współdziałania władz i wszystkich interesariuszy.

Doktorant podkreślił, że współczesne systemy portowe wnoszą nowe impulsy rozwojowe w życie swoich miast macierzystych. Porty, integrując nowoczesne rozwiązania logistyczne i technologiczne, mogą stanowić pewne wzorce dla planowania i wdrażania przekształceń w całej przestrzeni miejskiej. Sytuacja odwrotna dotyczy niekorzystnego wpływu terenów portowych na miasta. W szczególności dotyczy to problemu zanieczyszczenia środowiska, użytkowania gruntów na styku portu i miasta oraz zatorów komunikacyjnych, powstających kiedy ładunki portowe przewożone są przez miasto.

W wielu miast nadwodnych o szczególnym znaczeniu zarówno ich sytuacja, jak i pełnione funkcje, przekraczają wymiar lokalny, regionalny, są istotne dla całego kraju. Stąd konieczność uwzględnienia ich wymiaru strategicznego. Regionalne oddziaływanie miast nadwodnych przybliżone zostało na wybranych przykładach z całego świata przez pryzmat doświadczeń naukowych Andrzeja Piskozuba, Claudio Magrisa, Piotra Zaremby, Cézara Ducrueta i Jammesa Birda.

Autor postrzega rozwój jako wynik zdolności wewnętrznych do efektywnego działania, gdzie do funkcjonowania miasta niezbędne jest orientowanie się w przestrzeni fizycznej, ekonomicznej i społecznej. Zaproponował kilka ujęć wyjaśniających ścieżki rozwojowe różnych miast nadwodnych o zróżnicowanych lokalizacjach oraz zachodzących w nich złożonych procesach.

Wskazał na bogaty dorobek wielu krajów w zakresie zarządzania obszarami i miastami nadwodnymi, w tym doświadczonych powodziami i wzrostem poziomu oceanu światowego, a także wzrostem znaczenia cennych miejskich obszarów nadwodnych, w tym

terenów poportowych i postoczniowych. Omówił zagadnienie formułowania i wdrażania zarządzania strategicznego różnych miast nadwodnych uwzględniających rewitalizację, wielkie projekty nadwodne, waterfronty itp. Wskazał na typologie porządkujące i pozytywne rozwiązania w miastach Europy Zachodniej. Stanowiły one dla Doktoranta kanwę do wyprowadzania wniosków i autorskiej analizy dokumentów strategicznych i rozwiązań dorobku wybranych miast.

Rozdział ten zamyka analiza wymiaru strategicznego i zarządzania rozwojem miast nadwodnych. Uwzględniono przy tym działania mające miejsce w ciągu ostatnich kilku dekad, w szczególności nowoczesnych struktur zarządczych w ramach społeczeństwa demokratycznego. Jego efektem są strategie rozwojowe wywodzące się z planowania i zarządzania, gdzie na grunt polityki miejskiej przenoszono doświadczenia z przemysłu oraz koncepcje rozwoju i konkurencyjności. Wyzwania stojące przed miastami nadwodnymi wymuszają zarządzanie i planowanie strategiczne w zakresie często wykraczającym poza ich fizyczny zasięg. Dlatego też planując ich rozwój powinno się uwzględniać kontekst ponadregionalny, krajowy, a w niektórych przypadkach także globalny.

W rozdziale piątym przedstawione zostały wnioski i propozycje wynikające z przeprowadzonej analizy. Doktorant odniósł się także do postawionych na wstępie hipotez. Zawarł tu także udaną dyskusję poświęconą zasadności przyjętych metod badawczych i wniosków z ich zastosowania. Wskazał, że "nadwodne położenie miasta nie jest stanem statycznym, a raczej przestrzenią potencjalnych interakcji i rozwiązań, swoistych dla miast nadwodnych, przydających im wyjątkowe cechy". Poprzez sferę nadwodną – materialnie i wizualnie odmienną od wszystkiego, co się w mieście spotyka – kreuje ono swoją specyfikę i unikatowość. Efektowna i odmienna sceneria wodna służy jako uniwersalny wzorzec budowy władzy symbolicznej opierającej się na nagromadzeniu obiektów i funkcji symbolizujących współczesne przymioty panowania.

Graficzna prezentacja (Ryc.13) bardzo dobrze porządkuje i ułatwia percepcję znaczenia czynników rozwojowych miast nadwodnych, a Ryc. 20 ujęcie funkcjonalne i rozwojowe modelu miasta nadwodnego. To samo dotyczy autorskich zestawień tabelarycznych dotyczących faz przeobrażeń miast w stosunku do akwenów na przełomie XX i XXI wieku, typologii kolejnych faz przekształceń przestrzeni nadwodnych, form przestrzennych miast w dzielnicach nadwodnych, wybranych powiązań funkcjonalnych pomiędzy elementami struktury miasta, typologii form przenikalności miasta i akwenu,

koncepcji procesu rozwojowego miast nadwodnych oraz typologii miast ze względu na elementy rozwojowe.

Zaproponowane przez Autora podejście analityczne, w ramach którego obowiązuje założenie o pierwotnym charakterze nadwodnej lokalizacji i związanych z nim funkcjach jako fundamentalnej logice rozwoju miasta nadwodnego, w świetle nagromadzenia i powtarzalności przywoływanych wcześniej przykładów i ścieżek rozwojowych, wydaje się być uzasadnione.

Zaproponowana koncepcja modelu rozwojowego miasta nadwodnego jako przybliżonej charakterystyki stanu ośrodka w kontekście jego położenia abstrahuje od konkretnych wartości i wielkości fizycznych, nie odwołuje się też do skali akwenu i jego związku z miastem. Pomija zróżnicowanie i odrębne traktowanie miast ze względu na ich wielkość, charakter akwenów, dominujące funkcje. Model oparty została na bogatym materiale empirycznym dotyczącym historycznych źródeł powstania, doświadczeń, ścieżek rozwoju oraz współczesnej sytuacji i perspektyw wielu ośrodków miejskich na całym świecie.

Wykorzystując dwa nurty narracji o przemianach miast i ich nadwodnych przestrzeni (ujęcie diachroniczne i synchroniczne) Autor zaproponował własną interpretację tych procesów. Polega ona na synchronizacji ujęcia funkcjonalnego skupionego na powiązaniach funkcjonalnych jako zasadzie porządkującej relacje w obrębie miasta, w szczególności na styku wody z lądem, oraz ujęcia rozwojowego, którego istotę stanowi lokowanie procesów rozwojowych i przykładanych do nich kryteriów w odpowiedniej perspektywie (od skali globalnej do lokalnej).

W krótkim podsumowaniu całej rozprawy przedstawione zostały wyniki badań i ich odniesienie do postawionych na wstępie hipotez. Doktorant wskazał na zasadności przyjętych metod badawczych i wniosków z ich zastosowania. Ze względu na brak w literaturze przedmiotu matrycy pojęciowej i instrumentarium teoretycznego, Doktorant w odniesieniu do celów poznawczych i metodycznych zaproponował jednorodną perspektywę badawczą dla szerokiej klasy obiektów opartej na określeniu sekwencji uwarunkowań rozwoju miast nadwodnych, a także sformułował autorską metodę opisu i analizy aspektów istotnych dla oceny rozwoju miasta nadwodnego w postaci modelu. Przeprowadzona analiza potwierdziła zasadność i efektywność metod polegających na łączeniu narracji i narzędzi z różnych dziedzin wiedzy, w tym geografii społeczno-ekonomicznej, historii, socjologii i ekonomii.

Pracę zamyka spis rycin, spis tabel oraz bibliografia.

Uwagi ogólne

Postępowanie badawcze przyjęte w pracy jest prawidłowe, chociaż gdyby było nieco zawężone w czasie i przestrzeni, wpłynęłoby to na lepszą jej percepcję. Autor wykazał się umiejętnością konsekwentnego prowadzenia wywodu. Sposób formułowania wniosków, ich dobór i zakres generalnie jest poprawny, chociaż niezbyt łatwo można wyodrębnić oceny własne i myśli Autora. Doktorant umiejętnie posługuje się przypisami i odnośnikami.

Język pracy jest zbliżony do stosowanego w naukach humanistycznych i publicystyce, co w niektórych przypadkach nieco komplikuje odbiór przedstawianych zagadnień.

Ponieważ jest to praca o charakterze geograficzno-ekonomicznym, Doktorant operuje w pracy 38 przejrzystymi i czytelnymi tablicami i 19 rycinami. Takie ujęcie badanych zjawisk wpływa na poprawę przejrzystości pracy i pozwala na lepsze wyciąganie konkretnych wniosków.

Generalnie rozprawa stanowi wskazówkę metodyczną do badania miast nadwodnych. Wnioski płynące z pracy mogą być przydatne dla decydentów i instytucji które starają się optymalnie zarządzać miastami nadwodnymi i wyznaczać ich optymalne ścieżki rozwoju.

Uwagi szczegółowe

Przyjęta wielkość czcionki i odstępy między wierszami są w przedłożonej rozprawie mniejsze niż w zwyczajowo przyjętych tego rodzaju pracach.

Szkoda, że dopiero w końcowej części pracy Autor zdefiniował używane od początku takie pojęcia jak miasto, akwen, brzeg, strefa nadwodnej zabudowy (waterfront), obszar funkcjonalny.

Ogromna liczba interesujących przykładów do każdego zagadnienia i to niezwykle zróżnicowanych w czasie i przestrzeni powoduje pewien natłok i trudności z ich percepcją. Zdaniem recenzenta wystarczyłoby się oprzeć na mniejszej ich liczbie, ale najbardziej istotnych. Można by też je pogrupować w postaci zestawień tabelarycznych itp. Umiejętność selekcji materiałów jest bardzo ważna w pracy naukowej. Nieco "przydługawe" cytaty i opisy mogły by być zaprezentowane jako proste, ale instruktywne schematy graficzne.

Uwagi techniczne i stylistyczne

Rozprawa doktorska Pana mgr. Sławomira Dobrzyńskiego została napisana poprawnym pod względem stylistycznym i gramatycznym językiem. Wnikliwy czytelnik może jednak doszukać się w tekście drobnych usterek: np. drobne tzw. literówki występują

na str. 11 *so*, str.18 na przestrzeni *hitorii*, str.20 *interdyscypliarny*, str. 51 zapobiegając *szkomd* powodziowym, str. 145 *oncentracja* zabudowy str.174 *realacji*, str.283 *istonych*.

Na str.6 jest *niemniejwraz*, str.47 wytwarzaniem się błotnistych *kanaly*,

Niezbyt pasuje do rozprawy o charakterze naukowym, umieszczanie w niej potocznych sformułowań, np. *to wszystko jeszcze nic wobec takich sytuacji...* (s.32), *w gruncie rzeczy...* (s.235). *zwyczajnie warto zadawać pytanie o to...* (s.243), *warto zauważyć* (s.26). Język naukowy powinien być bardzo konkretny, pozbawiony zbędnych ozdobników.

Niezbyt zgrabne są sformułowania: w konsekwencji powyższego (s.19), *daleko idąca problematyzacja* (s.121), *krajobrazowa widowiskowość* (s.165.), *miasta nadwodne doceniają akwen*, *kiedy jako takie siebie rozpoznaje* (s.167), *ubrzegowanie miasta* (s.261). Autor cytuje także za K. Kulczyńską termin *miasta rozłupane* (s.133). Ta sama autorka w swoich następnych publikacjach zastosowała powszechnie termin *miasta rozdzielone*. I tu należałoby je zastosować.

Ryciny i tabele są numerowane po to aby się na te numery powoływać. Niezbyt dobrze w pracy wygląda powoływanie się w pracy: *poniższa tabela* (s.131), *poniższa mapa* (s.271), *poniższy schemat* (s.260, s. 274), *poniższa typologia* (s.252), *powyższe* (wnioski), *poniżej* (s.243).

W języku polskim nie ma dzielnic *ościennych* (s.148), są wyłącznie kraje ościenne. Zdanie ze str. 54 może sugerować że Hamburg jest portem bałtyckim.

Poczynione drobne uwagi, nie ujmują pozytywnej wartości rozprawy. Jednak przy przygotowywaniu ewentualnych publikacji należałoby je uwzględnić.

Wnioski

Mimo pewnych uwag krytycznych uważam, że rozprawa przedstawiona przez Pana mgr. Sławomira Doburzyńskiego spełnia wymagania stawiane przed pracami doktorskimi. Krótkie uzasadnienie wygląda następująco:

- Autor potrafi wybrać i postawić problem badawczy, sformułować hipotezy i dążyć do ich weryfikacji.
- Zastosowana w rozprawie procedura badawcza okazała się właściwa dla wykonania postawionych sobie przez Doktoranta zadań.
- Uzyskane materiały źródłowe zostały poddane analizie z wykorzystaniem metod przyjętych w geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarce przestrzennej.

- Praca dotyczy tematu istotnego nie tylko z punktu widzenia współczesnej geografii społeczno-ekonomicznej, ale również planowania i kształtowania miast nadwodnych i ich dzielnic.
- Rozprawa doktorska Pana mgr. Sławomira Doburzyńskiego stanowi istotny przyczynek w nurcie badań miast usytuowanych nad akwenem morskim, jeziornym i rzeką.
- Rozprawa wnosi nowe elementy poznawcze i aplikacyjne.

Rozprawę doktorską Pana mgr. Sławomira Doburzyńskiego w świetle przytoczonych danych uważam za pracę spełniającą warunki pracy doktorskiej zawarte w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule w zakresie sztuki (Dz.U.Nr.65, poz.596) oraz Ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianach ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianach niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011 nr 84 poz. 4555), a także Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. 2018 poz. 261).

Biorąc pod uwagę całokształt recenzowanej rozprawy doktorskiej mgr. Sławomira Doburzyńskiego **stawiam wniosek** Wysokiej Radzie Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Geografii Społeczno-Ekonomicznej Uniwersytetu Szczecińskiego o **przyjęcie i dopuszczenie** do kolejnego etapu przewodu doktorskiego.

Gdańsk, dnia 21 stycznia 2022 r.

Prof. dr hab. Tadeusz Palmowski